

УДК 379.8.015.311:159.923.2.



Чиренко Н. В.

НАЦІОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ СКАУТІВ УКРАЇНИ: ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ

А *Охарактеризовані дитячі та молодіжні громадські організації та об'єднання як соціальний інститут виховання; пред- ставлений досвід діяльності Національної скаутської організації України; окреслені передумови та історія створення; мета та функціональні принципи скаутського руху; визначені завдання та основні напрями діяльності; розкритий виховний потенціал організації; розкриті особливості застосування скаутського методу, який покладений в основу виховної системи громадських об'єднань, а саме: розвиток здібностей та інтересів, збагачення життєвого досвіду, сприяння самовдосконаленню та особистісному зростанню.*

Ключові слова: скаутинг, скаутський метод, виховна система скаутингу, виховання, дитячі та молодіжні організації та об'єднання.

Постановка проблеми. Дитячі та молодіжні громадські організації та об'єднання як соціальний інститут виховання підлітків заслуговують на окрему увагу щодо вивчення їхнього досвіду. Для України ХХ ст. однією з характерних ознак була наявність єдиної піонерської організації, яка охоплювала практично 100% дітей. Починаючи з 90-х років ХХ ст. ситуація змінилася: замість єдиної організації поста- ли численні дитячі та молодіжні об'єднання з різноплано- вими напрямками діяльності. На сьогодні різноманітні дитячі об'єднання є одним із невід'ємних соціальних інститутів українського суспільства.

Як зазначає Л. Романовська, процес утворення й функ- ціонування дитячих громадських об'єднань є своєрідною реакцією соціально-психологічного захисту дітей і підліт- ків у період становлення й розвитку особистості. Саме дитячі об'єднання задовольняють нестримний потяг дітей і підлітків до романтики, фізичного ризику, бажання ви- пробувати себе в екстремальних ситуаціях. Це, власне ка- жучи, і визначає сутність діяльності переважної більшості дитячих громадських об'єднань. Адже кожне них за своєю психолого-педагогічною характеристикою є по суті тією ж неформальною групою ровесників; разом з тим, воно, не втрачаючи своєї психологічної, сутнісної привабливості для підлітків, є чітко структурованою, дисциплінованою, з метою, формами й засобами соціалізації та педагогічно- го впливу організацією. Образно кажучи, це якоюсь мірою поставлений під суспільний контроль неформальний мі- кросоціум, який відкриває для дитини (підлітка) колосальні можливості для самореалізації, самоактуалізації та самови- ставлення [7, с. 7–8].

Значне місце серед дитячих і молодіжних громадських об'єднань та організацій посідають об'єднання скаутсько- го руху. Як більш ніж за 100 років існування довели свою есенціальність як виховний рух, що дає змогу розглядати їх як одного з партнерів інших соціальних інститутів у процесі виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна кіль- кість праць стосується історії українського скаутингу пев- них місцевостей: Тернопіль (Л. Беч, О. Бойчук, М. Мінчак та ін.), Буковина (А. Жовтківський); Волині (В. Боровський, П. Львович, Заварзяття М. Бажанський, Л. Довгович, В. Немилаский, С. Пал-Потач); еміграції (Ю. Гончаренко, М. Закошаренко, Е. Митницький, С. Наріжний та ін.). На особливу увагу заслуговує дослідження історії скаутингу на центральному регіоні України (Л. Бачинський, П. Бога- цкий, Ю. Гончаренко, Е. Деслав, В. Плющ та ін.). Окремі питання розвитку скаутингу в національно-виз- вольному русі висвітлюють розвідки Б. Костюка, П. Содо- ля, Л. Шанковського та ін. Цілісне уявлення про хід історії Пласту дають енциклопедичні виклади Ю. Старосольсько- го та В. Янєва в *Енциклопедії Українознавства*. Першою значною науковою працею на тему історії Пласту як ос- новної частини українського скаутингу стала праця Б. Сав-

чука «Український Пласт: 1911–1939» (Івано-Франківськ, 1996). Огляд літератури засвідчує відсутність комплексних праць, які б охоплювали весь скаутський рух, а не його окремі складові.

Виклад основного матеріалу. Нині в Україні існує до- стить велика кількість об'єднань та організацій скаутського типу як всеукраїнського, так і місцевого та регіонального рівнів.

У всьому світі скаутський рух існує у вигляді Всесвітньої організації скаутського руху (ВОСР), членами якої є визнані національні скаутські організації. Всесвітній скаутський рух охоплює понад 50 мільйонів людей по всьому світу, серед них біля 30 мільйонів – діти віком від 11 до 16 років.

Основоположні засади, на яких діє та розвивається скау- тинг, визначені у Конституції ВОСР. Скаутський рух є доб- ровільним, неполітичним виховним рухом для молодих лю- дей, відкритим для всіх, незалежно від їхнього походження, расової приналежності та віросповідання, відповідно до мети, принципів і методів, що розроблені засновником руху.

Створений понад ста років тому, скаутинг пережив стрім- кий еволюційний шлях від варіації на тему організації доз- вільля дітей у літній час до чіткої структурованої програми самовиховання дитини. І якраз цей принцип – принцип са- мовиховання – і відрізняє скаутинг від більшості існуючих педагогічних концепцій і моделей виховання дітей і молоді [11].

З історії створення Національної скаутської організації України. Оскільки членом Всесвітньої організації скаутсько- го руху може бути єдина національна скаутська організація, у 2005 р. Всесвітня конференція рекомендує Україні пра- цювати над об'єднанням найсильніших організацій і форму- ванням єдиної цілі скаутського руху в країні.

Прислухавшись до рішення Всесвітньої конференції, скаутські організації-ініціатори покладають на себе голов- ні обов'язки щодо створення робочої групи, якою пізніше за методичної підтримки регіонального скаутського бюро «Євразія» були розроблені документи нової спільної органі- зації – Національна Організація Скаутів України.

Навесні 2007 р. був проведений установчий з'їзд, в якому брали участь представники таких організацій, як «СПОК», «Пласт», «Січ», представники з різних регіонів України.

26 жовтня 2007 року була зареєстрована ВМГО «Націо- нальна організація скаутів України» (НОСУ). За статутном та вимогами ВОСР національна організація будь-якої краї- ни-учасника Всесвітньої організації скаутського руху має бути унітарною та мати індивідуальне членство. Українські дитячі та молодіжні скаутські організації зробили перший крок і зареєстрували свої наміри до об'єднання.

Лідери з числа дітей, молоді та дорослих скаут-лідерів з організацій-засновників («Пласт», «Січ», «СПОК», «АСУ») зустрілись та обговорили переваги та проблеми, пов'язані з об'єднанням на національному рівні в єдину організа-

еалізованих заходів у програмі. Вивчення ефективності використання інформаційних технологій, зокрема веб-сайтів для підвищення іміджу закладів.

Оцінка дієвості програми щодо забезпечення часті і проведення всеукраїнських, обласних, іасових, заходів з дітьми та молоддю за напрямками позашкільної освіти.

Аналіз результативності на кожному етапі: про-юріситаційної та професійної підготовки учнів, иробничо-технічного профілю, який об'єднує урки автолюбів, столярів, водіїв, операторів ом'ютерного набору; значення в науково-тех-ічному напрямі гуртків й інші творчі об'єднання редметно-технічного профілю.

Оцінка ефективності проектів, запланованих у рограмі (Волонтерство як школа управлінської айстерності та розвиток морально-духовного тановлення соціально-активної молоді, «Деле-ати учнівських прав», «Твоє життя – твій ви-ір», «Захопливий світ професій», «Юнь Терно-ілля за чисте довкілля»).

Реалізація експедицій і конкурсів: Всеукраїн-ька історико-географічна експедиція «Історія іст і сіл України», «Моя Батьківщина – Украї-а»; «Мій рідний край».

Виявлення проблем у ході реалізації регіональ-ої освітньої програми. Аналіз причин невико-ання запланованих заходів. Загальна оцінка ви-онання програми. Формулювання рекомендацій до реалізації освітніх програм на основі отри-ганих уроків.

Серед виявлених проблем під час реалізації про-рам – матеріально-технічні, пов'язані із затягу-анням термінів капітального ремонту, викори-танням застарілого обладнання; реконструкції, едостатнє оснащення гуртків, секцій сучасними авчальними та наочними посібниками, спортив-

ним спорядженням, музичними інструментами, сценічним одягом і взуттям, меблями, іншим ма-теріально-технічним обладнанням.

Висновки. Механізми технологій усе більше проникають у практику управління освітою, тому що швидкоплинність суспільних процесів стиму-лює науковців і практиків до пошуку економних шляхів реалізації різних програм і гарантованих результатів. Розроблення технологій реалізації освітніх програм зумовить оперативність контро-лю, підвищить ефективність програмних заходів, допоможе виявити можливі загрози та передбачи-ти превентивні заходи.

Перспективи подальших досліджень. Окресле-на в цій статті тематика може мати розвиток у напрямі розроблення та детального опису кожно-го етапу реалізації програми та змісту кожного кроку алгоритму в усіх компонентах технології. Окрім цього, вагомим для практики управління освітою буде дослідження методів оцінювання ефективності та результативності освітніх про-грам, методів оцінювання ефективності та ре-зультативності освітніх програм.

Список використаних джерел

1. Боднар, О. С. Управління аналітико-експертною діяльністю у сфері загальної се-редньої освіти регіону (теоретико-прикладний аспект): монографія / О. С. Боднар. – Тернопіль: Крок, 2013. – 544 с.
2. Дзвинчук, Д. І. Освіта в історико-філософському вимірі: тенденції розвитку та управ-ління [Текст]: моногр. / Д. І. Дзвинчук. – Київ: ЗАТ «Мічлава», 2006. – 378 с.
3. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Красніков, Є. Державна освітня політика: сутність поняття, системність, історико-політичні аспекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/2757/>
5. Кунь, З. Й. Універсальний словник української мови / З. Й. Кунь. – Тернопіль: Мавчальна книга – Богдан, 2005. – 848 с.
6. Мельник, Я. Тенденції розвитку державної освітньої політики в Україні [Електрон-ний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kyivara.kharkov.ua/e-book/pdtp/2012-3/doc/2/04.pdf>
7. Педагогіка. Большая современная энциклопедия / сост. Е. С. Радацив. – Мн. – Современ. слово, 2005. – 720 с.
8. Шульга, Н. Д. Сутнісні характеристики поняття «державна освітня політика» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ef/ej14/bts/Shulga.pdf>

Дата надходження авторського оригіналу до редакції: 10.03.2015

Пихурко О.В. Технология реализации региональной программы по развитию внешкольного образования.

Д) Проаналізовано теоретичне та практичне значення програм для реалізації освітньої політики в регіоні. Виявлено сутність понять, пов'язаних з технологією реалізації освітніх програм. Сформульовано дефініції: «об-разователна цільова програма» та «технологія реалізації освітніх цільових програм». Розроблено алгоритм процес-у виконання регіональної освітньої програми по проблемам розвитку позашкільного освіти.

Ключевые слова: образовательная политика, целевая образовательная программа, технология реализации целевой образователь-ной программы.

Pikhurko O.V. The technology of implementation of a regional program for the out-of-school education development.

С) The theoretical and practical values of programs for realization of educational policy in the region are analyzed. The essence of the concepts connected with the technology of realization of educational programs is found. The definitions are formulated: «the educational target program» and «the technology of implementation of educational target programs». The algorithm of the process of a regional educational program fulfilment on the problems of the out-of-school education development is worked out.

Key words: educational policy, target educational program, technology of realization of a target educational program.